

EXPLOREAZĂ!

 **CELE MAI PERICULOASE
CĂLĂTORII DIN ISTORIE**

Traducere: Ionuț Popa

LBRIS

We know
books

We know
books

CUPRINS

LA POLI

PE MĂRI
ȘI OCEANE

PE USCAT

- 6 **MARIILE EXPLORATORI**
Cine, unde, când?
- 8 **CURSA CĂTRE POLUL SUD**
Robert Scott și Roald Amundsen
- 14 **CĂLĂTORIE ÎN LUMEA NOUĂ**
Cristofor Columb
- 18 **DICOLO DE „MAREA CEA ÎNTUNECATĂ”**
Vasco da Gama
- 22 **PRIMA CĂLĂTORIE ÎN JURUL LUMII**
Fernando Magellan
- 26 **AVENTURĂ ÎN PACIFIC**
Abel Tasman
- 30 **CARTOGRAFIEREA MĂRILOR SUDULUI**
James Cook
- 34 **AVENTURI ÎN ASIA**
Marco Polo
- 38 **GOANA DUPĂ AUR ÎN FLORIDA**
Hernando de Soto
- 42 **ÎMBLÂNZIREA VESTULUI SĂLBATIC**
Meriwether Lewis și William Clark
- 46 **DE PE UN ȚĂRM PE ALTUL – AFRICA SECRETĂ**
David Livingstone
- 50 **SUPRAVIEȚUIRE ÎN JUNGLA AFRICANĂ**
Mary Kingsley
- 54 **CEL MAI ÎNALT MUNTE**
Edmund Hillary și Tenzing Norgay
- 60 **SINGUR PE EVEREST**
Reinhold Messner

ÎN DEȘERT

64 **AVENTURI ÎN DEȘERT**
Gertrude Bell

68 **ÎN CĂUTAREA UNOR REGATE ANTICE**
Wilfred Thesiger

PE CER

72 **PIONIERII VĂZDUHULUI**
Amelia Earhart

NOI FRONTIERE

76 **PRIMUL OM ÎN SPAȚIU**
Iuri Gagarin

80 **UN PAS PE LUNĂ**
Neil Armstrong și Buzz Aldrin

84 **SPRE ABISURILE OCEANICE**
Jacques-Yves Cousteau

88 **LA LIMITA SUPRAVIEȚUIRII**
Ranulph Fiennes

94 **PLANETA EXTREMELOR**

95 Index

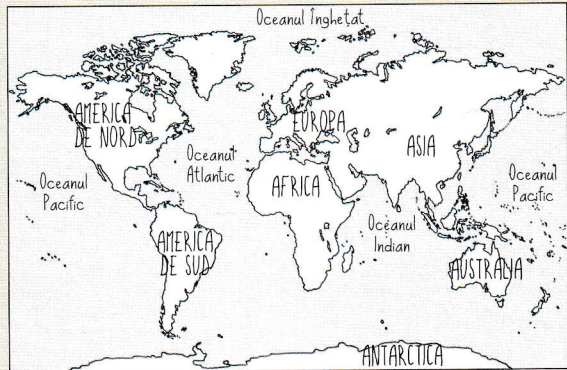
MARIILE EXPLORATORI

 Cu secole în urmă, o serie de aventurieri temerari au străbătut Pământul de-a lungul și de-a latul, pentru a descoperi noi teritorii. În zilele noastre, omul a cucerit întreaga suprafață a planetei, așa că s-a aventurat către abisurile oceanice și în spațiul cosmic. Suntem siguri că temerarii pe care ți-i prezentăm în continuare te vor inspira și că, la rândul tău, vei porni să explorezi un vârf de munte, adâncurile oceanelor sau, de ce nu, să zbori către o altă planetă!

LEGENDĂ

- LA POLI
- PE MĂRI ȘI OCEANE
- PE USCAT
- ÎN DEȘERT
- PE CER
- NOI FRONTIERE

→ Pe harta alăturată sunt reprezentate continentele și oceanele Terrei. Compară harta cu cele pe care le vei găsi în interiorul cărții!

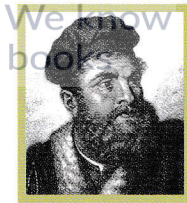
Anii			
1200	→	1271-95	Marco Polo călătorește în China, fiind unul dintre primii europeni care străbat aceste meleaguri.
1300	→	1325	Ibn Battuta explorează Asia și Africa, ajungând mai departe decât o făcuse oricine altcineva înaintea lui.
1400	→	1434	Gil Eanes navighează în lungul coastelor vestice ale Africii, lucru pe care nimeni nu-l credea posibil atunci.
		1492-93	Cristofor Columb pornește din Spania și traversează Atlanticul, descoperind, în cele din urmă, America.
		1497-99	Vasco da Gama devine primul european care ajunge în India, pe mare.
1500	→	1519	Hernan Cortez ajunge pe coastele mexicane, pe care le proclamă teritoriu spaniol.
		1519-22	Fernando Magellan este primul om care traversează Oceanul Pacific.
		1539-43	Hernando de Soto se aventurează în interiorul Americii, traversând Florida și fluviul Mississippi.
		1577-80	Francis Drake navighează în jurul lumii. Este a doua expediție din istorie încununată de succes.
1600	→	1606	Willem Janszoon devine primul european care ajunge în Australia.
		1642-43	Abel Tasman descoperă Tasmania și navighează în lungul coastelor Noii Zeelande.
		1648	Semion Dejniov descoperă strâmtoarea Bering.
1700	→	1741	Vitus Bering descoperă Alaska și o proclamă teritoriu rusesc.
		1761-63	Carsten Niebuhr și Peter Forsskal călătoresc în Peninsula Arabică, de unde colectează plante și animale.
		1768-71	James Cook călătorește din Anglia până în Australia și cartografiază țărmurile Noii Zeelande.
1800	→	1783	Frații Montgolfier înalță în aer primul om, cu ajutorul unui balon cu aer cald.
		1804-06	Meriwether Lewis și William Clark sunt conducătorii primei expediții de cucerire a vestului Statelor Unite.
		1828	René Caillié este primul european care călătorește până la Timbuktu, în interiorul Africii.
		1839	Edward John Erye este conducătorul primelor două expediții de explorare a deșerturilor din sudul Australiei.
		1839-43	James Clark Ross navighează în lungul coastelor Antarcticii și descoperă banchiza care îi va purta numele.
		1850-54	Robert McClure străbate „Pasajul de Nord-Vest”, o cale de legătură între Asia și America de Nord.
		1853-56	David Livingstone este primul european care traversează Africa și descoperă cascada Victoria.
1853	Richard Burton călătorește în Peninsula Arabică și ajunge la orașele sfinte Mecca și Medina.		
1860-61	Robert O'Hara Burke și William John Wills reușesc prima traversare de la sud la nord a Australiei.		
1894-95	Mary Kingsley călătorește singură în Africa Occidentală, unde se întâlnește cu triburile băștinașe.		

La poli
Roald Amundsen

Pe mări și oceane
Cristofor Columb

Pe uscat
Marco Polo

În deșert
Wilfred Thesiger

Pe cer
Amelia Earhart

Noi frontiere
Iuri Gagarin

- 1900** → **1900** **Marcus Aurel Stein** începe o serie de călătorii în Asia Centrală pentru a descoperi civilizații pierdute.
- 1903** **Frații Wright** efectuează primul zbor cu un aeroplan cu motor.
- 1909** **Robert Peary** pretinde că este primul om care a ajuns la Polul Nord.
- 1909** **Louis Blériot** efectuează primul zbor peste Canalul Mânecii.
- 1911** **Robert Scott** și **Roald Amundsen** pornesc, aproape simultan, într-o cursă de cucerire a Polului Sud.
- 1911–12** **Nobu Shirase** este conducătorul primei expediții japoneze la Polul Sud.
- 1913–14** **Gertrude Bell** este una dintre primele femei europene care explorează Deșertul Arabiei.
- 1914** **T.E. Lawrence** realizează prima cercetare militară asupra Deșertului Negev (în Israelul de astăzi).
- 1914** **Ernest Shackleton** conduce o expediție către Polul Sud. Nu reușește să atingă polul, dar membrii expediției se salvează.
- 1919** **John Alcock** și **Arthur Whitten Brown** efectuează primul zbor fără oprire peste Oceanul Atlantic.
- 1927** **Freya Stark** pornește spre Orientul Mijlociu, ajungând în regiuni în care niciun european nu mai ajunsese până atunci.
- 1927** **Charles Lindbergh** zboară, pentru prima dată, singur și fără oprire, peste Oceanul Atlantic.
- 1928** **Kingsford Smith** și **Charles Ulm** realizează primul zbor peste Oceanul Pacific.
- 1929** **Richard Byrd** efectuează primul zbor pe deasupra Polului Sud.
- 1932** **Amelia Earhart** este prima femeie care zboară singură peste Oceanul Atlantic.
- 1946–47** **Wilfred Thesiger** traversează Rub' al Khali, un imens pustiu din Peninsula Arabică.
- 1951–55** **Jacques-Yves Cousteau** realizează explorări submarine în Marea Mediterană, Marea Roșie și Oceanul Indian.
- 1953** **Edmund Hillary** și **Tenzing Norgay** sunt primii oameni care ajung pe Everest, cel mai înalt vârf montan de pe Terra.
- 1960** **Jacques Piccard** și **Don Walsh** ajung la adâncimea maximă de pe Terra, în Groapa Marianelor, din Oceanul Pacific.
- 1961** **Iuri Gagarin** devine primul om care ajunge în spațiu și orbitează planeta Pământ.
- 1963** **Valentina Tereșkova** este prima femeie în spațiu.
- 1969** **Wally Herbert** este primul om care ajunge, pe jos, la Polul Nord.
- 1969** **Neil Armstrong** este primul om care pășește pe Lună. L-a urmat Buzz Aldrin.
- 1980** **Reinhold Messner** este primul om care realizează o ascensiune solitară, fără oxigen suplimentar, pe vârful Everest.
- 1989** **Robert Swan** este primul om care ajunge, pe jos, atât la Polul Nord, cât și la Polul Sud.
- 1979–82** **Ranulph Fiennes** desfășoară prima „expediție transglobală”, de la Polul Sud la Polul Nord.
- 1985** **Richard Bass** este primul om care escaladează cele mai înalte vârfuri de pe fiecare dintre cele șapte continente.
- 1993** **Ranulph Fiennes** devine primul om care traversează, pe jos, întregul continent antarctic.
- 1994** **Erling Kagge** este primul om care cucerește atât Polul Nord și Polul Sud, cât și vârful Everest.
- 1999** **Bertrand Piccard** și **Brian Jones** realizează prima călătorie fără oprire, cu balonul, în jurul lumii.
- 2000** → **2001** **Dennis Tito** este primul „turist spațial”, care plătește pentru un zbor în spațiu.
- 2003** **Sibusiso Vilane** este primul african de culoare care cucerește vârful Everest.
- 2010** **Ed Stafford** devine primul om care parcurge, pe jos, întreaga lungime a fluviului Amazon, cel mai lung din lume.
- 2011** **Parker Liataud**, în vârstă de numai 16 ani, devine cel mai tânăr om care a ajuns, pe schiuri, la Polul Nord.
- 2012** **James Cameron** stabilește recordul celei mai mari adâncimi oceanice atinse de om, într-o scufundare solitară.
- 2012** **Felix Baumgartner** sare de la limita stratosferei, depășind, în cădere liberă, viteza sunetului.

We know books

CURSA CĂTRE POLUL SUD

PROVOCAREA

O competiție dură, desfășurată pe cel mai friguros continent de pe Terra, pentru a deveni primul om care ajunge la Polul Sud.

PERICOLE

Vânturi puternice; transportul proviziilor de către membrii expediției; temperaturi sub 0 °C.

CINE? ROBERT SCOTT și ROALD AMUNDSEN, conducătorii expedițiilor

UNDE? în Antarctica, unde temperaturile pot ajunge chiar și la - 89,2 °C

CÂND? din octombrie 1911 până în decembrie 1911

CUM? pe jos, pe schiuri sau cu ajutorul săniilor trase de câini

DISTANȚA? peste 3 000 de kilometri

DE CE? pentru a atinge punctul situat la cea mai sudică latitudine, pe Terra

CONDIȚII ISTORICE

De secole, exploratorii cercetaseră mările sudului, în căutarea unor rute comerciale sau la vânătoare de balene. În anul 1911, s-a născut o rivalitate internațională pentru ca o anumită națiune să fie prima care ajunge la Polul Sud.

Echipa Scott
Lista proviziilor

3 sănii cu motor

35 de câini

19 ponei

mingi de fotbal

camere foto

Echipa Amundsen
Lista proviziilor

100 kg ciocolată

1 320 conserve de carne

42 000 de biscuiți

100 de câini

combinezoane din piele de focă

ochelari, schiuri

Echipa Amundsen
Lista proviziilor

100 kg ciocolată

1 320 conserve de carne

42 000 de biscuiți

100 de câini

combinezoane din piele de focă

ochelari, schiuri

→ Exploratori stând la gura unei peșteri de gheață, sub țurțuri imenși, în timp ce nava lui Robert Scott, *Terra Nova* (care înseamnă chiar „noi pământuri”), este prinsă în ghețuri.

LBRIS

We know
books

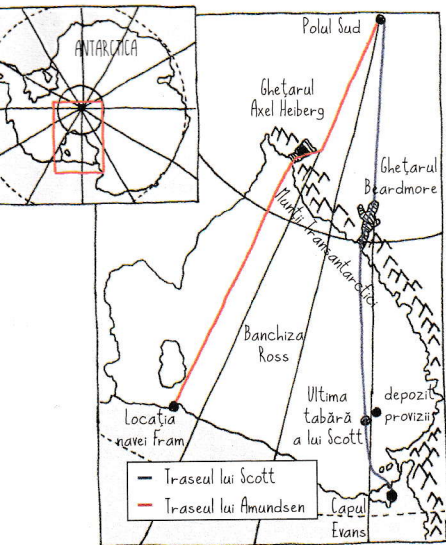

LRDIS

CURSA CĂTRE POLUL SUD

We know
book

Cine va câștiga marea întrecere către Polul Sud?

↑ Harta de mai sus prezintă traseele alese de conducătorii celor două expediții, de pe coastele Antarcticii până la Polul Sud. Traseul lui Amundsen a fost mai scurt decât cel pentru care a optat Scott, deoarece norvegianul a ales să străbată Ghețarul Axel Heiberg – o limbă plată de gheață, ce taie în două extrem de periculoșii Munți Transantarctici.

Telegramă

Vă informez că
am pornit
spre Antarctica.

↑ Pentru început, Amundsen a încercat să țină secretă destinația expediției sale. Mai târziu, când Scott deja era pe drum spre Antarctica, Amundsen i-a trimis o telegramă prin care îl informa că, la rândul său, intenționa să cucerească Polul Sud.

În anul 1902, căpitanul Robert Falcon Scott ajungea la numai 770 de kilometri depărtare de Polul Sud și revenea din expediția sa erou! Atins de o adevărată „manie a cuceririi polului“, Scott a început să pregătească tot felul de dispozitive, inclusiv sănii motorizate care să-l ajute să devină primul om care ajunge la Polul Sud. Dar, în timpul pregătirilor lui Scott, un alt explorator celebru, norvegianul Roald Amundsen, plănuia, în secret, propria expediție, cu același țel.

Amundsen își dorea foarte mult să fie primul om care ajunge la Polul Nord. Dar, când a aflat că o expediție americană i-o luase înainte, a decis să se reorienteze către Polul Sud. Norvegianul era convins că antrenamentele sale cu sănii trase de câini și oameni echipați cu schiuri vor da roade și în Antarctica. La începutul anului 1911, atât Scott, cât și Amundsen acostau pe țărmurile „continentului înghețat“.

↑ Echipajul lui Scott, privind marea înghețată. Pentru a proteja nava de ghețurile Antarcticii, a fost nevoie ca Terra Nova să fie reîntărită cu un strat de doi metri de lemn dur, de stejar.

PERICOLI! **FII ATENT**
 Antarctica este:
 >> cel mai friguros loc pe Terra;
 >> continentul cu cele mai puternice vânturi;
 >> acoperită 99% de gheață.

↑ Echipajul expediției conduse de Scott, înainte de a ajunge la Polul Sud.

Ambii conducători de expediții au înțeles că va fi imposibil să transporte toate proviziile într-un singur drum și vor fi nevoiți să-și facă tabere de aprovizionare pe traseu. De la o astfel de tabără, situată cât mai aproape de pol, vor încerca să declanșeze asaltul final. Cursa putea începe!

Amundsen a pornit primul, iar Scott l-a urmat câteva săptămâni mai târziu. Echipa lui Amundsen a fost mult mai rapidă în deplasarea pe gheață și zăpadă, fiind mai bine antrenată în mersul pe schiuri și mânăitul săniilor trase de câini. Oamenii lui Scott erau nevoiți să-și care singuri proviziile, să-și tragă săniile, consumând mult mai multe alimente și având mult mai puțin timp pentru odihnă.

← Poziția joasă a Soarelui la Polul Sud face ca lumina să fie puternic reflectată de zăpadă și de gheață, ceea ce poate afecta grav vederea. Astfel de ochelari de soare, cu lentile din sticlă colorată, au fost foarte utili!

CUM SĂ...

Eviiți degerăturile

Degerăturile apar atunci când nasul, degetele de la mâini și de la picioare sau urechile sunt expuse înghețului. În cazurile grave, pielea se bășică, devenind neagră! Iată câteva trucuri pentru a evita degerăturile:

- 1 Îmbracă mai multe straturi de haine și nu uita de mănușile cu un singur deget și de ciorapii din lână!
- 2 Protejează-ți nasul și urechile cu o mască de față, cu o eșarfă sau cu un fular!
- 3 Ține-ți musculatura în permanentă mișcare! Dă din degete, zâmbește și încruntă-te!

LEADIS

CURSA CĂTRE POLUL SUD

We know
boc

Cine va câștiga marea întrecere către Polul Sud?

↑ Amundsen (foto sus) și echipajul său au folosit combinezoane din blănuri de ren și focă. Scott și echipa sa, haine de bumbac. După marșuri istovitoare, în care oamenii transpirau abundent, costumele lor erau înghețate bocnă!

↑ Printre proviziile expediției Scott s-au numărat și conserve cu sirop, ciocolată și cutii de zahăr. În condițiile meteorologice deosebit de aspre, oamenii aveau nevoie de alimente energizante.

În decembrie 1911, când Amundsen a ajuns la pol, Scott și oamenii săi mai aveau încă 580 de kilometri de parcurs. Echipajul înainta cu greutate, peste o nesfârșită câmpie înghețată, făcând progrese mici, dar sigure. Expediția se deplasa lent și din cauza numeroaselor opriri pentru cercetări și observații științifice în acest mediu cu totul necunoscut.

După o călătorie istovitoare, care a durat mai bine de trei luni, într-un final s-au apropiat de pol. Nu mică le-a fost mirarea când au descoperit urme în zăpadă și, în depărtare, un cort care avea deasupra arborat drapelul Norvegiei. Amundsen câștigase! Extenuat, Scott scria în jurnalul său: „Toate iluziile ne-au fost pulberate. Acesta este un loc groaznic!“

↑ Echipajul condus de Scott a inclus un număr destul de mare de oameni de știință. Pentru asaltul final de cucerire a polului însă, Scott a luat cu el doar patru exploratori.

CURSA CĂTRE POLUL SUD

Această cronologie urmărește, pas cu pas, întrecerea până la Polul Sud și înapoi, dintre Amundsen și Scott. Ea începe cu plecarea celor două echipaje din taberele de bază, de pe coastele Antarcticii.

1911

19 octombrie

Amundsen și echipa sa pornesc la drum.

1 noiembrie

Echipajul condus de Scott pornește cu 13 zile întârziere.

14 decembrie

Amundsen ajunge primul la Polul Sud, în doar 8 săptămâni.

1912

17 ianuarie

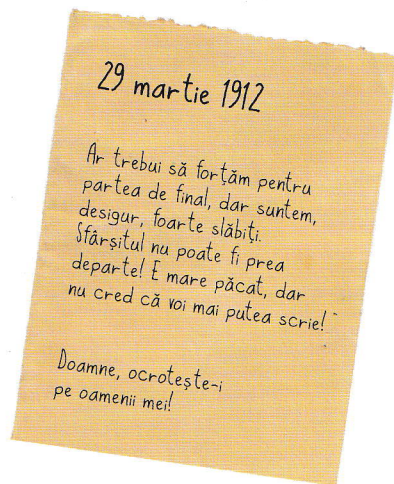
Când mai are de parcurs doar 12 km, Scott descoperă că Amundsen l-a învins.

↑ Scott și trei dintre oamenii săi, lângă cortul plasat de Amundsen la Polul Sud.

Drumul de întoarcere a fost unul extrem de rapid pentru Amundsen. Din păcate nu și pentru Scott. Furtunile au slăbit puterile oamenilor, iar proviziile s-au împutinat. Edgar Evans s-a rănit grav și a murit înghețat. Lawrence Oates a suferit degerături și a refuzat să mai continue, pentru a nu-i încetini pe ceilalți. A murit singur! Cei trei exploratori rămași, inclusiv Robert Scott, au murit într-un cort, fără apă și alimente, la numai 18 km distanță de unul dintre punctele de aprovizionare.

Deși Amundsen a câștigat această cursă infernală, o mare parte din tot ceea ce cunoaștem astăzi despre Antarctica îi datorăm lui Scott. Ei au colectat un număr impresionant de date științifice, care au ajutat la înțelegerea ulterioară a realităților fizice și geografice de pe acest continent. Scott și echipa sa vor rămâne mereu în memoria noastră pentru curajul, determinarea și demnitatea de care au dat dovadă.

↑ Cea mai mare parte a informațiilor pe care le avem despre expediția lui Scott provin din jurnalul său. Acestea sunt ultimele cuvinte pe care le-a notat!

↑ Acest pește abisal a fost numit în onoarea lui Robert Scott. Este unul dintre foarte numeroasele exemplare colectate de membrii expediției înainte de plecarea către pol.

18 ianuarie

Extenuați și dezamăgiți, Scott și oamenii săi ajung totuși la pol.

19 ianuarie

Britanicii pornesc pe istovitorul drum de întoarcere.

25 ianuarie

Amundsen se reîntoarce în tabăra de bază. Expediția sa durase puțin mai mult de trei luni.

16 martie

Oates refuză să mai înainteze, murind singur. Evans își găsisse sfârșitul cu o lună mai devreme.

29 martie

Ultimele însemnări din jurnalul lui Scott.

12 noiembrie

O altă expediție pornește după Scott și descoperă cortul, jurnalul și trupurile exploratorilor.

We know books

CĂLĂTORIE ÎN LUMEA NOUĂ

PROVOCAREA

👉 O expediție spre India, navigând către vest, și nu către sud și est, în ape necunoscute și periculoase.

PERICOLE

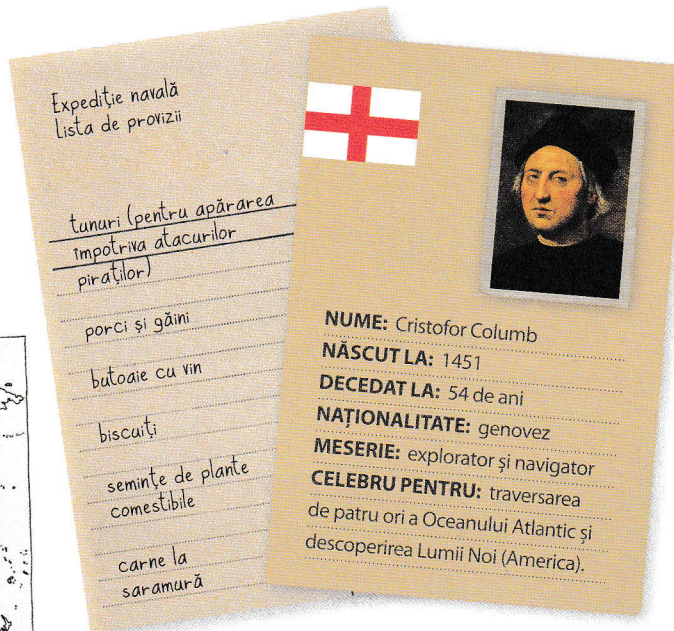
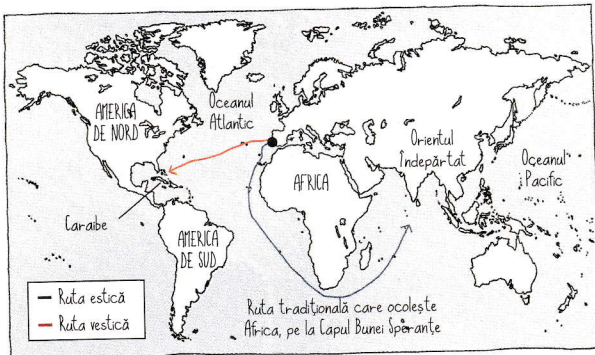
Orientarea doar cu ajutorul busolei și după stele; un echipaj nesupus, care nu asculta ordinele.

CINE? CRISTOFOR COLUMB și un echipaj format din 90 de oameni
UNDE? peste Oceanul Atlantic, ce acoperă peste 20% din suprafața globului
CÂND? din august 1492 până în martie 1493
CUM? navigând cu ajutorul a trei corăbii: *Niña*, *Pinta* și *Santa Maria*
DISTANȚA? peste 3 200 de kilometri
DE CE? pentru a descoperi o nouă rută comercială spre India și Orient

CONDIȚII ISTORICE

Ținuturile extrem-orientale și țări precum India sau China dețineau bogății, în principal mătsuri și condimente, la care europenii nu aveau acces decât pe uscat, după călătorii foarte lungi, peste munți și prin deșerturi ucigătoare.

✓ Columb știa că Pământul este rotund. El a încercat să ajungă în *Extremul Orient* navigând către *vest*, spre deosebire de ceilalți exploratori, care au încercat să ajungă în India călătorind spre sud.

➔ Pictură din secolul al XIX-lea, realizată de Antonio Cabral, care îl înfățișează pe Columb în momentul îmbarcării în portul Palos, din sudul Spaniei. Mulțimea este adunată pe țârm, pentru a saluta plecarea spre Indii.

LBRIS

We know
books

